

Hedmark Fylkesskogkontor

Årsmelding 1972.

Skogoppsynet.

Etter Lov om skogproduksjon og skogvern er skogoppsynet disse organer:

1. Skogrådet i kommunene med herredsskogmestre.
2. Fylkesskogrådet med fylkesskogmestre.
3. Landbruksdepartementet med Skogdirektoratet som øverste skogoppsynsmyndighet.

Lovens formålsparagraf lyder: «Denne lov har til formål å fremme skogproduksjon, skogreising og skogvern. Det skal herunder tas sikte på at skogbruket gjennom rasjonell og så vidt mulig jevn drift kan gi et tilfredsstillende resultat for samfunnet og næringens utøvere.»

Formålsparagrafen er retningsgivende for skogoppsynets viktigste arbeidsoppgave. Skogoppsynet er et offentlig organ som både lønnes og styres offentlig — det er partsnøytralt i sin virksomhet.

Fylkesskogrådet i Hedmark.

Fylkesskogrådet skal bestå av 5 skogkyndige medlemmer med varamenn. De skal alle være bosatt i fylket.

Departementet oppnevner ett medlem, ett medlem velges av fylkestinget blant de skogbrukskyndige medlemmer i fylkeslandbruksstyret. Det sistnevnte medlem skal være jordbrukskyndig. De øvrige 3 medlemmer oppnevnes av departementet blant personer foreslått av Norges Skogeierforbund, Skogbruksforeningen av 1950, Det norske Skogselskap og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, som hver gis adgang til å fremsette forslag på inntil 3 personer. Formannen oppnevnes av departementet blant fylkesskogrådets medlemmer.

Fylkesskogrådet i Hedmark har i 1972 hatt følgende medlemmer og varamenn:

Medlemmer:

Skogsarb. Magne Johannessen,
Kongsvinger (formann).
Skogeier Halfdan Brevig, jr.,
Elverum.
Skogeier Lauritz Sæthern,
Eidskog.
Forstm. Ambros Sollid,
Stor-Elvdal.
Småbr. Jens K. Nybruket,
Stange.

Varamenn:

Skogsarb. Henry Løvang,
Trysil.
Skogeier Per Akre, Trysil.
Allm.best. Knud Maartmann,
Ringsaker.
Skogeier Håkon Chr. Hanestad,
Rendalen.
Småbr. Håkon Nabben, Ren-
dalen.

HEDMARK FYLKESKOGKONTOR

Fag- og ansvarsfordeling

Fylkesskogsjef Per Føyn	Personalsjef Regnskapsansvar Ekspedisjonsansvar	Etatskontakt Organisasjonskontakt Informasjon
Fagfunksjonærene	Fag- og ansvarsområder	Tilleggsfunksjoner
I Fylkesskogmester Birger Strømsøe	Primærproduksjon Utmarkskultur Landskapspleie-Økologi	Assisterende fylkesskogsjef Assisterer III og IV — Landskapspleie
II Fylkesskogmester Truls Gram	Skogøkonomi Skog-jus	Assisterer I Grøfting — Gjødsling Assisterer I, III og IV. Skogøk. Skog-jus.
III Fylkesskogmester Nils Rotheim	Arealdisponering Komb. driftspl. Jord/ Skog — Nabosamvirke Utmarksplaner Klima	Assisterer I, II og IV. Klima

IV		
	Vegplaner — Statstilskudd	
Fylkesskogmester	Driftsteknikk	Assisterer I, II og III
Hans Holmen	Driftsøkonomi	driftsteknikk og driftsøkonomi.
V		
	Vegteknisk planlegging	
Fagassistent	Veglaboratorium —	
Dagfinn Olsen	Geologi	
	Fylkesskogkontorets	
	karttjeneste	

Skogrådene i Hedmark.

Etter lovens § 5 skal det i hver kommune være et skogsråd med 4 skogkyndige medlemmer med varamenn. Ett medlem velges av fylkesskogrådet. Ett medlem velges av kommunestyret blant de skogbrukskyndige medlemmer av jordstyret. Ett medlem velges av skog-eierorganisasjoner i kommunen. Det fjerde medlem velges av skogsarbeidernes organisasjon innen kommunen. Minst to av skogrådets medlemmer skal være eiere av skog i kommunen. Medlemmene velges for den kommunale valgperiode. Formannen i skogrådet velges av fylkesskogrådet blant skogrådets medlemmer.

Medlemmer og varamenn er ført opp i slik rekkefølge:

1. Valgt av fylkesskogrådet.
2. Valgt av kommunestyret.
3. Skogeiernes representant.
4. Skogsarbeidernes representant.

For valgperioden 1/1 1972—31/12 1975 er følgende valgt som medlemmer og varamenn i skogrådene:

Medlemmer:

Varamenn:

R i n g s a k e r :

1. Mathias Finsveen, form.	Peder Brendlien
2. Ole Brandsrud	Ole L. Storlien
3. Hans Glestad	Arne Nereng
4. Kåre Esbjørnsen	Kåre Lierhagen

Sekretær: Herredsskogmester Erling Nordhagen, 2380 Brumunddal.

V a n g :

1. Asbj. Solberg, form.	Johannes Engen
2. Lars Haugom	Birger Aasterud
3. Jens Frogner	Knut Lindstad
4. Thorstein Magnussen	Erling Kristiansen

Sekretær: Herredsskogmester Kristen Sandvold, 2300 Midtvang, Hamar.

L ø t e n :

1. Even Høgholen, form.	Knut Bækkevold
2. Martin Dammen	Kolbjørn Østli
3. Jens Svenkerud	Ole Agnar Skramstad
4. Anton Bekkevold	Knut Lersveen

Sekretær: Herredsskogmester Harald Marken, 2340 Løten.

S t a n g e :

1. Sverre Skogsrud, form.	Paul Petlund
2. Odd Pettersen	Johs. Skyberg
3. Bjarne Ekeberg	Aage Melby
4. Torleif Stensrud	Per Åsen

Sekretær: Herredsskogmester Aage Dæhli, 2310 Stange.

Medlemmer: *Varamenn:*
 Nord-Odal:
 1. Jon Haagenrud Hans L. Sand
 2. Anton Vandevjen Alfred Solberg
 3. Julius Østmoen, form. Arne Løfsgaard
 4. Fridolf Stuen Olav Verket
 Sekretær: Herredsskogmester Hans Fr. Haug, 2120 Sagstua.

Sør-Odal:
 1. Einar Gjelsnes, form. Sverre Brynjulvsrud
 2. Ole Kr. Kolsrud Gunnar Holen
 3. Torstein Herud Erich Erichsen
 4. Åge Torkildsrud Åge Ruud
 Sekretær: Herredsskogmester Ole Rørholt, 2100 Skarnes.

Eidskog:
 1. Sverre Taugbøl, form. Ragnar Huse
 2. Helge Ilag Arne Grøtting
 3. Rudolf Gransæther Arnold Rambøl
 4. Trygve Kjelsrud Kjell Hea
 Sekretær: Herredsskogmester Syver Bjørneby, 2230 Skotterud.

Kongsvinger:
 1. Oscar Egeberg, form. Ole Roen
 2. Kjell Bråten Ole Rønning
 3. Olav Nygaard Bjørn Skullerud
 4. Mads Rudberg Gudbrand Mobekk
 Sekretær: Herredsskogmester Kåre Lund, 2200 Kongsvinger.
 Sekretær: Etter 15/5 1973: Herredsskogmester Halvor Noer, 2200 Kongsvinger.

Grue:
 1. Sigmunn Woll Odd Kulblikk
 2. Einar Myrvold Jørgen Ebbel
 3. Reidar Omsted, form. Kjell Bånerud
 4. Dagfinn Sæther Håkon Frysjøenden
 Sekretær: Herredsskogmester Einar Wiger, 2260 Kirkenær.

Medlemmer: *Varamenn:*
 Åsnes:
 1. Jens Berger, form. Gunnar Jevnaker
 2. Arne Bakken Vestli Eugen Svendsen
 3. Ole Borg Gunnar A. Løfsgaard
 4. Ole Hemseter Øystein Gransjøen
 Sekretær: Herredsskogmester Hans P. Trongaard, 2270 Flisa.

Våler:
 1. Kristian A. Dahl, form. Tore Vaaler
 2. Arve Nyberg Kåre Siljuberget
 3. Håvard Urdahl Geir Knudsen
 4. Bård Gundersen Leif Bølla
 Sekretær: Herredsskogmester Bernt Marius Bergh, 2290 Våler.

Elverum:
 1. Tore Fossum, form. Gudm. Skarderud
 2. Geirfinn Slettengen Hans O. Berg
 3. Lars Storberget Konrad Halbakken
 4. Kristoffer Mobekk Gunnar Slettengen
 Sekretær: Herredsskogmester Bjarne Tanum, 2400 Elverum.

Trysil:
 1. Thor Skottene, form. Olav Sætre
 2. Harald Berget Per D. Grønaset
 3. Halvor Sætre Halvor Lunde
 4. Otto Ørbak Odd Olaf Frøhaug
 Sekretær: Herredsskogmester Kjell Østmoe, 2420 Trysil.

Åmot:
 1. Tollef Kilde, form. Arne Haftorn
 2. Jacob Diseth Trygve Amundsveen
 3. Snorre Stener Ellef Hals Ramleth
 4. Nils Halvorsen Einar Amundsen
 Sekretær: Herredsskogmester Jens Tannum, 2450 Rena.

Medlemmer: *Varamenn:*
Stor-Elvdal:
 1. H. G. A. Mathiesen Peder G. Moen
 2. Sigmund Grøndalen Svein Østmoe jr.
 3. Ludvig Grundt, form. Syver P. Moen
 4. Einar H. Øien Johan Amundsen
 Sekretær: Herredsskogmester Erik Landet, 2480 Koppang.

Rendalen:
 1. Bjørn Brevig, form. Palmer Norsetengen
 2. Kaare Romenstad Leif Gunnar Bjørke
 3. Gert Grindflek Gudm. Hole
 4. John Johansen Johan Peter Granrud
 Sekretær: Herredsskogmester Ola Aas Moen, 2483 Lomnessjøen.

Alvdal:
 1. Oddgeir Skarpsno, form. Torbjørn Grøtting
 2. Per A. Bergebakken Per O. Randmæl
 3. Arne T. Steigen Morten Neslund
 4. Erling Haugen Esten Langleite
 Sekretær: Herredsskogmester Hallvard Ligård, 2560 Alvdal.

Folldal:
 1. Gisle Dalen, form. Jon T. Ryfetten
 2. Ivar Fallet Leif Odden
 3. Ola Erik Lohn Per Johan Husom
 4. Kristian Steen Oddvar Holen
 Sekretær: Herredsskogmester Hallvard Ligård, 2560 Alvdal.

Tynset:
 1. Per Often, form. Kristen E. Aalborg
 2. Erik Olsberg Annar Graven
 3. Håvard Storeng Bersvend Moen
 4. Oddbjørn Svee Dagfinn Østgård
 Sekretær: Herredsskogmester Vidar Svarliaunet, 2500 Tynset.

Medlemmer: *Varamenn:*
Tolga/Os:
 1. Stein Østgård, form. Olav Osgjelten
 2. Ragnar Vingelen Thor Arnljot Røsten
 3. Ola I. Os Embret J. Røe
 4. Ivar K. Tellebond Jon Hagen
 Sekretær: Herredsskogmester Arnulf Galaaen, 2540 Tolga.

Engerdal:
 1. Erik Søgård Erland Omang
 2. Helge Galten John Sorkmo
 3. John Nysted, form. John Lillestu sen.
 4. Ola Joten Reidar Risbakken
 Sekretær: Herredsskogmester Per Westgård, 2440 Engerdal.

Herredsskogmestrene i Hedmark.

Etter lovens § 8 skal det til hjelp for skogrådet i kommunen tilsettes en eller flere herredsskogmestere, og om nødvendig andre tjenestemenn. I kommunene i Hedmark har vi følgende herredsskogmestere:

	<i>Herredsskogmester:</i>	<i>Adresse:</i>	<i>Tlf.:</i>
Ringsaker:	Erling Nordhagen	2360 Ringsaker	Hamar 48 412
	Arne Bretten	2320 Furnes	» 38 414
	(sluttet 31/12-72)		
Kontor:		2380 Br.dal	» 41 080
Vang:	Kristen Sandvold	2300 Midtvang,	
		Hamar	Hamar 35 257
Kontor:		—»—	» 35 257
Løten:	Harald Marken	2340 Løten	» 37 325
		Kontor:	—»—
Stange:	Aage Dæhli	2313 Tangen	» 32 131
		Kontor:	2310 Stange

	<i>Herredsskogmester:</i>	<i>Adresse:</i>	<i>Tlf.:</i>	
N-Odal:	Hans Fr. Haug	2123 Bruvoll	N-Odal	485
	Kontor:	2120 Sagstua	»	193
S-Odal:	Ole Rørholt	2100 Skarnes	Skarnes	1167
	Kontor:	—»—	»	1344
Eidskog:	Syver Bjørneby	2230 Skotterud	Kongsv.	35 393
	Kst. Håvard Berg			
	(døde 15/7-72)			
	Erik Løken			
	(tiltrer 1/9-73)			
Kontor:	—»—	»	35 393	
Kongsv.:	Kaare Lund	2250 Roverud	»	26 096
	Halvor Noer	2250 Roverud	»	26 051
	(tiltrer 15/5-73)			
	Trygve Øverby	2200 Kongsv.	»	14 865
Kontor:	2200 Kongsv.	»	14 732	
Grue:	Einar Wiger	2256 Grue	Kirkenær	606
		Finnsk.		
Kontor:	2260 Kirkenær	»	299	
Åsnes:	Hans P. Trongaard	2270 Flisa	Kirkenær	1412
	Martinus Maliberg	2283 Skalbukilen	»	867
	Kontor:	2270 Flisa	»	1412
Våler:	Bernt Marius Bergh	2290 Våler	Elverum	14 267
	Kontor:	2290 Våler	»	14 104
Elverum:	Bjarne Tanum	2296 Heradsb.	»	18 332
	Sigbjørn Sætre	2400 Elverum	»	10 102
	Kontor:	2400 Elverum	»	11 238
Trysil:	Kjell Østmoe	2420 Trysil	Trysil	206
	Jo Løberg	2420 Trysil	»	253
	Kontor:	2420 Trysil	»	117

Åmot:	Jens Tannum	2450 Rena	Rena	349
	Einar Sveen	Rute 1007		
		2450 Rena	»	15 b
Kontor:		2450 Rena	»	272
Stor-Elvdal:	Erik Landet	2480 Koppang	Koppang	134
	Arnulf Lien	2492 Sollia	»	2427
	Kontor:	2480 Koppang	»	121
Rendalen:	Ola Aas Moen	2483 Lomnessj.	Y. Rendal	4267
	Viggo Undseth	2533 Unset	Ø. Rendal	3635
	Kontor:	2483 Lomnessj.	Y. Rendal	4267
Alvdal/ Folldal:	Hallvard Ligård	2560 Alvdal	Alvdal	2701
	Kontor i Alvdal	2560 Alvdal	» 2047,	2115
	Kontor i Folldal		Folldal	231
Tynset:	Vidar Svarliaunet	2500 Tynset	Tynset	193
	Kontor:	2500 Tynset	»	193
Tolga/Os:	Arnulf Galaaen	2540 Tolga	Tolga	103
	Kontor:	2540 Tolga	»	84
Engerdal:	Per Westgård	2440 Engerdal	Engerdal	710
	Kontor:	2440 Engerdal	»	47

Fredag er herredsskogmestrenes faste kontordag.

Arne Bretten.
Herredsskogmester i Nes-Furnes
1944—1964.
Herredsskogmester i Ringsaker
1964—1973.
Sluttet i Skogoppsynets tjeneste etter
eget ønske den 31/12 1972.

Endringer i funksjonærstaben i 1972.

Herredsskogmester Håvard Berg, Eidskog, døde den 15/7 1972.

Herredsskogmester Arne Bretten, Furnes, sluttet etter eget ønske den 31/12 1972.

Forstkand. Halvor Noer har vært konstituert som fylkesskogmester under fylkesskogmester Truls Grams permisjon.

Fylkesskogrådets virksomhet.

Fylkesskogrådets møter: I alt 12. (Antall møter og befaringsdager 16). I tillegg har representanter for fylkesskogrådet sammen med representanter for fylkesskogkontoret foretatt 4 befaringer.

Antall saker: I alt 229 hovedsaker. (Mindre saker av samme saks-kategori er slått sammen under ett hovedsaksnr.)

Ankesaker: I alt 13, — 4 vedrørende arealdisponering, 4 vedr. bruk av skogavgift, 2 vedr. hyttefelt, 2 vedr. statstilskott til skogsveger. 1 anke over avslag på søknad om bruk av rentemidler.

Prinsippavgjørelser: Fortolkning av regler om bruk av skogsavgift under kap. I B. Fortolkning av Skoglovens § 50. Avgjørelse ved Landbruksdepartementet.

Avklaring av kompetanseforholdet: Skogoppsyn — Bygningsmyndigheter og Jordbruksmyndigheter.

Uttalelse vedr. lover: Strandloven. Skogloven.

Viktige saker: Insektbekjempelsen, Samarbeidsformer Jordbruks — Skogbruksetat.

Administrative spørsmål: Herredsskogmestrenes tjenstlige status i forhold til skogrådet. Hjelpeblinkernes godtgjørelse. Ansvarsforhold for måling av tømmer som selges på rot. Lønnsklasse og instruks for vegteknisk assistent. Samarbeidsråd i fylkene.

Bevilgning av statstilskott til skogsveger.

Fylkesskogkontorets arbeidsordning.

Fylkesskogkontorets organisasjonsplan er basert på stabsarbeide med ukentlige stabsmøter.

Stabsmøtene diskuterer viktigere saker av faglig og administrativ art, og fordeler de større arbeidsoppgaver på funksjonærene.

Fylkesskogkontoret trekker inn enkelte herredsskogmestre for saksutredning og utvalgsarbeide i enkelte viktigere saker.

Formannen i Hedmark faglige herredsskogmesterlag deltar i ett stabsmøte i måneden etter fastlagt rutine.

Samlinger av herredsskogmestrene er holdt som i tidligere år — dels ved regionale møter.

Skader på skogen.

I. Insektangrep.

De tiltak som var satt inn for å dempe oppformeringen av granbarkbillene etter storstormen senhøstes 1969 hadde vist seg alt for utilstrekkelige.

Gruppevise angrep på stående skog ble høsten 1971 registrert nær sagt over hele det stormrammede område av Sør-Hedmark.

Fylkesskogrådet la alt i november 1971 frem sin rapport over situasjonen for Landbruksdepartementet med forslag om tiltak i 1972 og budsjett for de foreslåtte tiltak. Situasjonens alvor ble under-

streket under befaring med Landbruksminister, Kommunal- og arbeidsminister og Skogdirektør i februar 1972.

Slik avsetningssituasjonen fortonet seg, ble det fra fylkets skogmyndigheter sterkt fremholdt overfor Regjeringsrepresentantene og Skogdirektøren at avsetning av fangsttrær og insektangrepne stående trær måtte sikres. Samtidig ble behovet for offentlige tilskott til insektbekjempelsen understreket.

Aksjonsrådet for insektkampanjen 1972.

For å samle alle krefter til kamp mot insektene ble det våren 1972 etter initiativ fra skogoppsynet i fylket opprettet et Aksjonsråd for insektkampanjen med virkeområde foreløpig begrenset til Odalskommunene, Kongsvinger, Eidskog, Grue og Åsnes.

Innen hver kommune ble det etablert koordineringsutvalg for å samordne de tiltak som ble besluttet iverksatt.

Representert i aksjonsrådet var:

Tømmerkjøpernes organisasjoner, skogeierorganisasjonene, Glomma fellesfløtingsforening, Statens skoger, Hedmark Fylkesskogråd.

Aksjonsrådets status var *formelt* rådgivende overfor Fylkesskogrådet.

Et arbeidsutvalg utpekt av aksjonsrådet ble det reelt utøvende organ.

Til hjelp for aksjonsrådet og for koordineringsutvalgene ble det engasjert i alt 34 kontrollører i tillegg til skogoppsynets fast ansatte funksjonærer.

Fylkesskogkontoret avgav en av fylkesskogmestrene til arbeide med insektbekjempelsen. Han fungerte som aksjonsrådets og arbeidsutvalgets sekretær.

Iverksatte tiltak.

Først 29. mai forelå Stortingets bevilgning til insektbekjempelsen. Hedmarks andel ble kr. 765.000,—.

Den sene bevilgning, bevilgningsbeløpets beskjedne størrelse og vanskeligheter med å få ordnet avsetninger, resulterte i vesentlig reduksjon i de planlagte tiltak. I løpet av april og første uke av mai ble det felt i alt 9100 m³ fangsttrær i sørfylket. I løpet av juni og første halvdel av juli ble dette kvantum transportert til sagbruk og barkeplasser.

Registrerte skader 1972.

Angrep på stående skog innen aksjonsrådets virkeområde ble i 1972 anslått til 120 000 m³ (inkl. 9100 m³ fangsttrær). Utover dette område ble det meldt *betydelige* angrep på stående skog i Stange, Ringsaker, Vang, Løten, Våler og Elverum kommuner. Mer *spora-*
diske angrep av barkbiller eller margborere ble meldt fra de resterende kommuner i fylket. Margborernes angrep var sterkest i Nord-Østerdal. Ved velteplasser ble registrert angrep på stående skog med dødelig utgang. Dette er ikke normalt og tyder derfor på særlig stor angrepsstyrke.

Kurs og informasjonsvirksomhet.

I skogoppsynets regi ble avholdt flere kurs i insektregistrering og insektbekjempelse. Den forstentomologiske avdeling ved Norsk institutt for skogforskning har bistått både under kursene og under den betydelige informasjonsvirksomhet som ble iverksatt gjennom presse og kringkasting, ved brosjyrer og rundskriv. Formålet med den intense informasjonsvirksomheten var å vekke forståelse for:

- Årsakene til den masseformering av skogskadeinsektene som hadde funnet sted.
- Nødvendigheten av de tiltak som var planlagt iverksatt.
- Nødvendigheten av samlet oppslutning om tiltakene.

II. Stormskader.

Også i 1972 var det flere steder i fylket betydelige vindfallskader, men skadeområdene er konsentrerte.

III. Elgskader.

Lokale elgskader er meldt. Samholdt med andre registreringer tyder forholdet på at elgstammen igjen er i vekst.

IV. Gnagerskader.

Heller ikke i 1972 har det vært observert skader av gnagere. Utover høsten var det tegn til at enkelte musearter har begynt å ta seg opp igjen.

V. Skogbranner.

Der er meldt om i alt 70 mindre skogbranner eller branttilløp med et samlet brannskadd skogareal på 120 dekar.

Skogens tilstand og skjøtsel.

Skogenes tilstand og skjøtsel preges etter hvert av det forhold at der i et stadig økende antall skoger — år etter år — ikke foregår noe som helst — verken når det gjelder avvirkning eller investeringer. Dette gjelder i første rekke skoger hvis eiere er utenbygdsboende — eller hvor eieren har skaffet seg et hovedyrke utenom landbruket. Markeds- og prisforholdene har i høy grad bidratt til å forsterke denne utviklingen.

Ellers må det absolutt kunne sies at gammelskogens sunnhetstilstand i løpet av få år er blitt sterkt svekket, dels fordi «gammelskogen» i våre dager — p.g.a. endrede skjøtselsprinsipper og skjev hogstklassefordeling, er eldre enn «gammelskogen» var for 20 år tilbake — dels p.g.a. stormherjinger — rotrykking — og insektskader, men også p.g.a. flere års tørkesommere med lavtstående grunnvannstand.

Når det gjelder kulturarbeider, så er det stort sett en tilfredsstillende aktivitet på plantings-sektoren. Verre er det med gjenvekstpleien både på fastmark og grøtfeletter. Her har arbeidsoppgavene hopet seg opp år etter år, og en forsering av arbeidet hemmes også på grunn av insektsituasjonen — og de strenge tidsrammer innen hvilke ryddingen kan utføres uten risiko for store kalamiteter.

Med tanke på ønskeligheten av — raskest mulig å få brakt arealene av hogstklasse III og yngre hogstklasse IV opp i normal størrelsesorden, må den sviktende innsatsen på gjenvekstpleiesektoren sies å være et alvorlig ankepunkt mot skogskjøtselen i Hedmark fylke i dag.

Arealdisponering m. v.

Fagområdet omfatter arealdisponering, kombinerte driftsplaner og utmarksplanlegging.

Det har foregått en del registrering for regionplanleggingen. Bearbeidingen av materialet er på det nærmeste avsluttet. Det hele har foregått i nært samarbeide med landbruksselskapet.

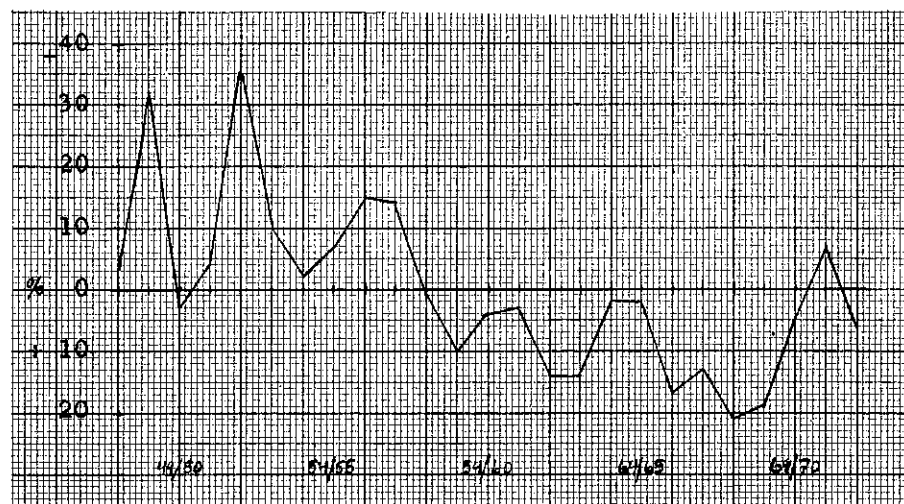
Fylkesskogkontoret har ikke vært direkte engasjert i kombinert driftsplanlegging eller utmarksplanlegging.

Driftsplaner.

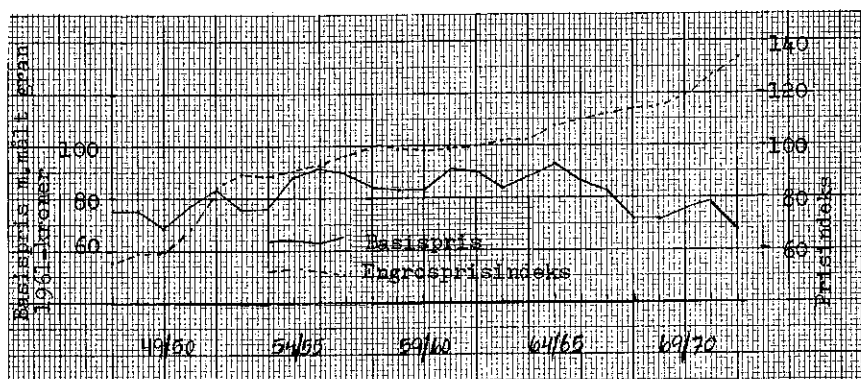
Ordningen med statstilskott til driftsplanlegging fortsatte også i 1972 stort sett etter de samme retningslinjer som året før. De små endringer som ble foretatt, hadde virkning bare for de administrative organer ved en noe forenklet ekspedisjon og oppklaring av noen uklare punkter. For Hedmark fylkes vedkommende ble det gitt statstilskott til 178 driftsplaner med i alt kr. 178.572,—. Det takserte produktive skogareal utgjorde ca. 785.000 da. — tilsvarende ca. 7 0/0 av fylkets produktive skog. I antall driftsplaner dominerte Stange og Ringsaker. I areal lå også Stange best an fulgt av Løten og Vang — alle 3 takket være revisjonstakster i almenninger.

Avvirkning og aktivitet.

På bakgrunn av den diskusjon som har pågått en tid om underavvirkning i norske skoger, kan det være av interesse å se litt på utviklingen innen Hedmark fylke i etterkrigstiden. Nedenfor følger en grafisk fremstilling av de årlige svingningene i avvirkningsnivået de siste 25 år. Figuren viser den prosentiske spredning eller variasjon for salgsavvirkningen fra private og kommuneskoger. Avvirkningen har i middel vært 1.664.300 m³.

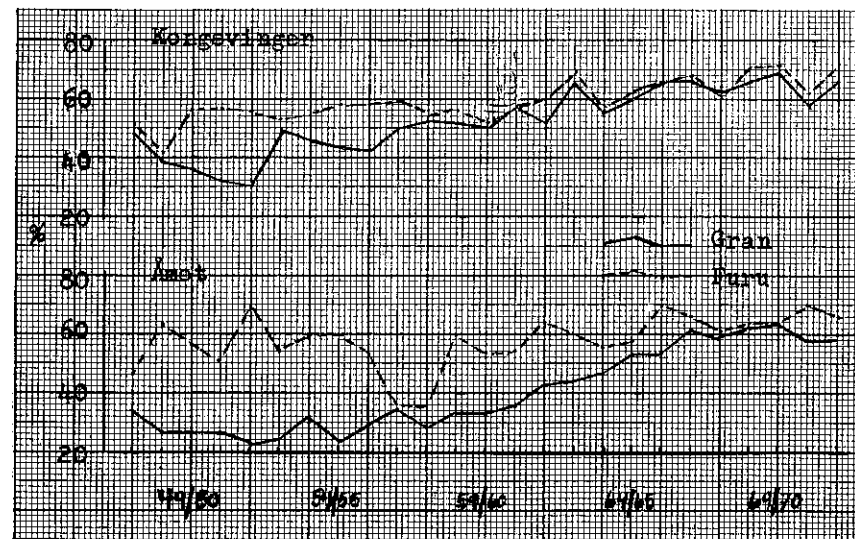
En ser at med unntak av driftsåret 1949/50 lå alle år før 1957/58 over midlet, mens for alle senere år unntatt 1970/71 har salgsvirkningen ligget under. Noen direkte forklaring skal en ikke komme med her, men det ligger nær å anta at variasjonen henger sammen med meget gode tømmerpriser og omleggingen av skogbruksbeskattningen først i 50-årene. Følgende figur viser prisen på midtmålt gran pr. m³ i 1961-kroner og prisutviklingen illustrert ved engrosprisindekskurven hvor prisindeksen 1961 = 100.

Det kan være grunn til å tro at tømmerstokkens relativt synkende verdi har hatt innflytelse på dimensjonssammensetningen. Med avtagende lønnsomhet — og også endringer i etterspørselen for spesielle sortimenter — ser det ut til at hogstkvantumet preges av stadig større gjennomsnittsdimensjoner. For å illustrere dette er det i figuren på neste side satt opp grafisk den relative andel toppmålt tømmer utgjør av samlet salg av toppmålt og midtmålt virke (skur og massevirke) i 2 typiske skogkommuner.

En ser at utviklingen mot større toppmålsandel i begge kommuner er tydelig og dette er særlig markert for granas vedkommende. Dette understreker også den vanlige oppfatning at andelen som tynningsvirke utgjør av hogstkvantumet, har vist og viser en synkende tendens.

Landsskogtakseringen har med støtte i oppgaver fra Statistisk

Sentralbyrå beregnet den samlede avvirkning både til salg og hjemmebruk, brenneved og avfall til:

- For perioden 1940—49 i middel 2.586.000 m³ årlig.
- For perioden 1950—59 i middel 2.620.000 m³ årlig.
- For perioden 1960—69 i middel 2.120.000 m³ årlig.

Et meget vesentlig virkemiddel i tillegg til offentlige tilskott for gjennomføring av nødvendige tiltak for skogbruket er skogavgiften. I Skogvernloven av 1932 kom bestemmelsen om 2 % skogkulturavgift. For driftsårene 1947/48 og 1948/49 ble kjøperne pålagt å betale et investeringstilskudd. Dette ble så avløst av investeringsavgiften som var et tvunget trekk i tømmeroppjøret. Skogkulturavgift og investeringsavgift ble fra 1966 avløst av den såkalte skogavgiften i Lov om skogproduksjon og skogvern av 1965. Reglene for anvendelse av disse midler har vekslet noe i årenes løp. En skal ikke her vurdere berettigelsen av disse endringene. Men en vil slå fast at innbetaling av skogsavgift og innestående skogavgift hos skogrådene har holdt seg på samme nivå i nominelle kroner fra slutten av 50-årene til i dag.

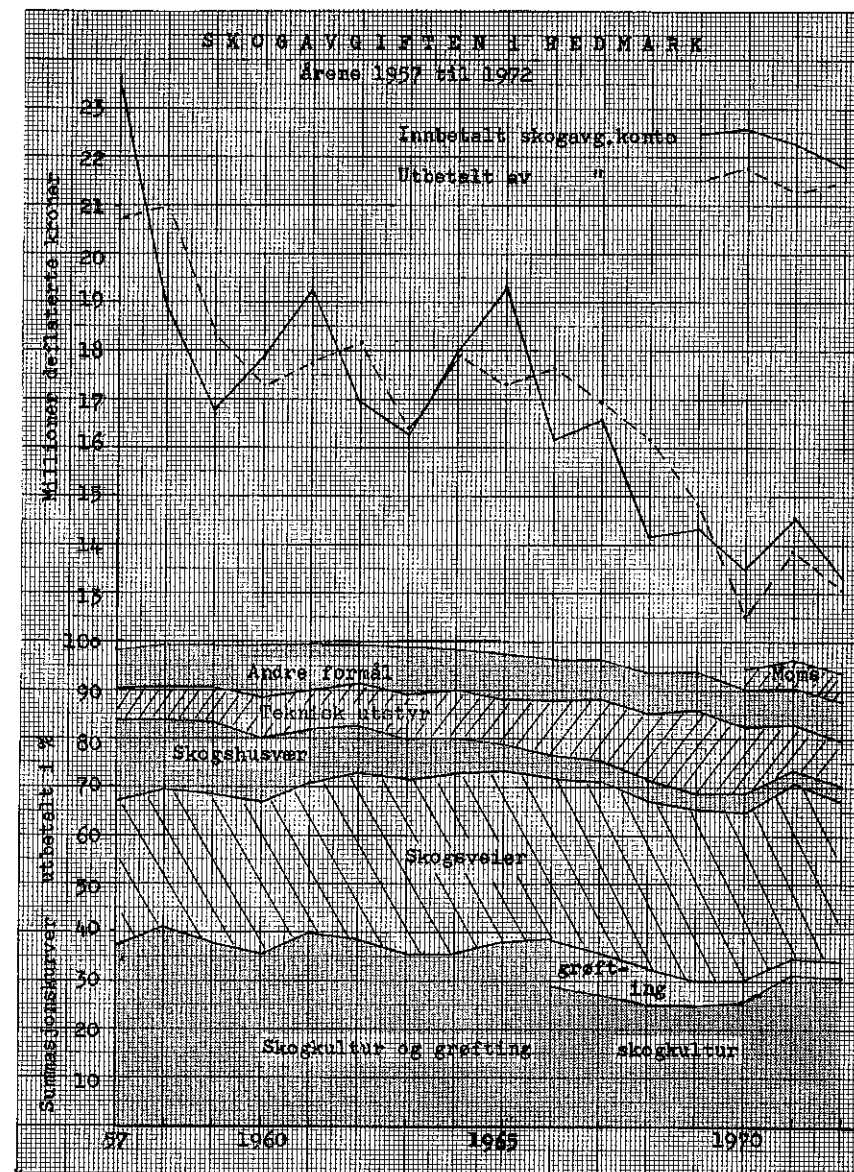
Følgende tabell viser innbetalinger og beholdninger pr. 31/12 som årsgjennomsnitt for 3 fem-årsperioder:

	Mill. kr.		
	58—62	63—67	68—72
1. Innb. på skogavgiftskonto nominelle kr. ...	17,83	18,83	17,60
2. Innb. på skogavgiftskonto 1961-kroner	17,95	17,26	13,96
3. Inntønde pr. 31/12 nominelle kr.	36,24	36,64	34,69
4. Inntønde pr. 31/12 1961-kroner	36,47	33,64	27,56

Ved vurdering av skogavgiftsbeholdningenes størrelse bør to forhold tas i betraktning:

1. Status pr. 31/12 i regnskapsåret viser beholdning av skogavgift *umiddelbart etter at innbetaling har funnet sted*. Forbruket av den innbetalte skogavgift reduserer beholdningen til omtrent det halve. Den fondsreserve skogavgiftsbeholdningene representerer tilsvarer dermed rundt 1 års forbruk.
2. Skogavgiftsbeholdningens gjennomsnitt pr. 5-års periode er sunket fra 1963/67 til 1968/72 med rundt 2 mill. kroner. Omregnet til 1961-kroner er fallet fra 1963/67 rundt 6 mill. kroner — eller 22 % på 5 år.

Den følgende figur viser en grafisk fremstilling av innbetalt på skogavgiftskonto og bruken av disse midler for perioden 1957—1972. Bruken av skogavgift til teknisk utstyr avtok sterkt i 1970 p.g.a. at muligheten for kjøp av motorsag for skogavgift falt bort. Figuren viser også at bruk av skogavgift til «ikkeskogbruksformål» har vist en stigende tendens. «Ikkeskogbruksformål» omfatter frigitt avgift, moms, overføringer til andre herreder e. l. Ved lesning av figuren er denne slik å forstå at bredden av hvert belte angir den del i % vedkommende formål utgjør av det totale forbruk av skogavgift. F. eks. skogavgift til veier i 1968 utgjorde ca. 35 % (differensen mellom 67 % og 32 %).

Vegplanlegging.

Fylkesskogkontorets vegtekniske avdeling har fortsatt i 72 med å registrere, beskrive og ajourføre på karter alle skogsbilveger i fylket. Dette arbeide utføres i samarbeid med de militære myndigheter. Vegbyggingen holder seg godt oppe, og da stadig flere ber om assistanse til vegplanlegging m. m. så øker arbeidsoppgavene ved denne avdeling.

Grøfting.

Den markerte nedgangen i nygrøfting som har vært registrert de senere årene, ser nå ut til å ha stanset opp. En må ha lov til å tro at de økonomisk tvilsomme grøfteprosjekter på næringsfattig myr nå etter hvert har mistet interessen hos det store flertall av skogeiere, og at den grøfting som utføres i dag er mere i samsvar med den veiledning som er gitt av skogoppsynets funksjonærer i de senere årene.

Grøfte-statistikken på side 51 viser at det i Hedmark fylke i 1972 er foretatt nygrøfting til en samlet kostnad av kr. 590.000,— og at 8.400 dekar er tørrlagt. Videre er det foretatt grøfterensk på 165.000 m til en kostnad av ca. kr. 200.000,—.

Gjødsling av myr og fastmark.

Fastmarkgjødslingen viser fortsatt nedgang, noe som vel for en del har sammenheng med det foreløpige overskudd av hogstmoden skog.

For myr-gjødslingen vedkommende har det vært en svak økning i 1972. Det er imidlertid ikke tvil om at innsatsen på dette område fortsatt er altfor liten. Skogoppsynets veiledere bør legge stor vekt på å motivere for økt innsats i denne sektor.

Gjødslingsstatistikk for Hedmark:

F a s t m a r k.

Eiergruppe	Gjødset areal dekar	Samlet kostnad kr.
Privat-skoger	2.603	100.869,—
Kommuneskoger	4	0,—
Statens skoger	0	0,—
Bygdealmenninger	1.502	50.542,—
Sum	4.109	151.411,—

Myr.

Eiergruppe	Gjødset areal dekar	Samlet kostnad kr.
Privat-skoger	1.512	85.514,—
Kommuneskoger	170	6.684,—
Statens skoger	0	0,—
Bygdealmenninger	845	40.682,—
Sum	2.527	132.880,—

Skogkultur.

Statistikken på side 54 viser at det i 1972 er tilbakebetalt skogeiernes (privat- og kommuneskoger) kr. 6.049.000 av skogavgiftsmidler for utførte skogkultur- og grøftearbeider.

Den samlede kulturinnsatsen har altså ifølge statistikken vært en del lavere enn i 1971, da det ble tilbakebetalt et beløp på kr. 6.396.000,—.

All den stund avvirkningen — og dermed også tilgangen på skogavgiftsmidler — var vesentlig mindre i 1971/72 (1.568.000 m³) enn i 1970/71 (1.780.000 m³) kunne man kanskje ha fryktet en sterkere nedgang i aktiviteten på skogkulturfronten.

Skogkultur-statistikken på side 53 forteller at det er tilplantet et større areal i 1972 (43.680 dekar) enn i 1971 (42.018 dekar), mens det er anvendt et færre antall planter, hvilket tydelig peker hen på at skogeiernes har begynt å bruke større planteavstander.

Statistikken bærer også bud om en begynnende halv-mekanisering av plante-arbeidene — idet der i 1972 er markberedt nære 2000 dekar mot bare 140 dekar i 1971. Det er den maskinelle markberedningen som endelig ser ut til å slå igjennom. Dens hensikt er da fortrinnsvis å gjøre plantearbeidet lettere og billigere.

Smått om senn øker også innsatsen på gjenvekstpleiesektoren. Mens det i 1970 ble anvendt kr. 359.000,— til formålet — er beløpet for 1972 steget til kr. 975.000,—. Disse tallene må også sees på den bakgrunn at gjenvekstreguleringene i gran på grunn av insektfaren — har måttet begrenses til en forholdsvis kort periode i sommer-

halvåret. Det er imidlertid ikke tvil om at det på gjenvekstreguleringssektoren fortsatt ligger enorme arbeidsoppgaver og venter på sin løsning.

Etterarbeider på eldre grøftelger — i form av suppleringsgrøfting — bestandspleie og gjødsling — er også et sterkt forsømt kapittel på skogkulturfronten i Hedmark.

Fra skogoppsynets side bør det fortsatt satses mye på veiledning overfor skogeierne både når det gjelder gjenvekstregulering og etterarbeider på grøftelger.

Hedmark fylkesskogkontor i mai 1973.

Per Føyn.

Grøfting i Hedmark fylke i 1972.

Herred	Grøfterensk		Nygrofting					Statsbidrag kr.
	Rensk m	Kostnad kr.	Kanaler m	Vanlige m	Halvdype m	Tørrlagt da.	Kostnad kr.	
Kongsvinger	15 766	19 948	—	12 128	—	327	25 051	2 221
Ringsaker	14 830	20 614	282	28 894	7 000	561	56 456	4 552
Vang	7 085	6 668	618	14 672	520	457	29 476	2 360
Løten	2 598	3 693	—	21 951	—	489	41 480	1 608
Stange	2 205	3 307	680	13 325	—	299	36 427	—
N. Odal	10 428	9 721	478	798	—	26	4 663	623
S. Odal	5 000	5 052	—	170	9 986	104	6 939	134
Eidskog	1 441	1 441	780	8 420	—	261	19 971	3 039
Grue	24 208	28 827	1 136	5 465	47 627	786	40 716	12 447
Åsnes	6 800	9 834	5 172	17 953	—	1 015	56 304	13 072
Våler	4 355	4 307	476	14 688	—	390	27 128	4 982
Elverum	18 044	18 147	2 528	58 016	—	1 848	127 650	35 386
Trysil	20 336	23 730	1 500	7 141	383	192	17 012	5 068
Åmot	8 210	14 202	—	19 349	—	802	39 457	9 042
Stor-Elvdal	16 345	24 479	—	—	—	—	—	—
Rendalen	7 178	7 237	1 172	3 222	—	155	15 281	2 542
Engerdal	—	—	—	—	—	—	—	—
Tolga/Os	—	—	—	1 158	—	93	2 100	1 363
Tynset	—	—	91	23 557	374	537	40 591	26 369
Alvdal	—	—	250	645	—	23	1 719	517
Folldal	—	—	—	946	—	55	2 018	694
Sum i alt	164 829	201 207	15 163	252 498	65 890	8 420	590 439	126 019
Fordeling på eierkategorier:								
Privatskog	128 376	157 366	13 199	176 768	55 384	6 266	427 271	126 019
Kommuneskog	15 778	18 604	536	7 274	—	353	16 602	—
Statens skoger	600	689	—	3 271	—	150	5 560	—
Opplysningsvesenets Fonds skoger ..	1 950	3 690	—	2 683	9 986	236	11 193	—
Bygdealmenninger	18 125	20 858	1 428	62 502	520	1 415	129 813	—
Sum	164 829	201 207	15 163	252 498	65 890	8 420	590 439	126 019

Vegbygging i Hedmark fylke i 1972

Herred	Skogsveger bygget i 1972					
	Skogsbilveger			Traktorveger		Utbetalte statsbidrag i 1972 kr.
	Nyanlegg m	Omlegging Ombygging m	Kostnad kr.	Nyanlegg m	Kostnad kr.	
Kongsvinger	24 858	—	687 784	16 863	41 036	109 400
Ringsaker	2 730	—	36 592	4 250	9 997	11 900
Vang	—	—	—	1 729	17 290	—
Løten	4 800	—	117 100	—	—	—
Stange	20 239	—	825 000	21 100	83 870	—
Nord-Odal	9 150	—	266 269	8 260	33 218	81 250
Sør-Odal	6 346	670	147 635	4 814	18 449	36 000
Eidskog	12 830	—	299 691	2 400	10 667	144 750
Grue	10 932	—	218 129	11 260	52 528	61 300
Åsnes	10 784	3 300	452 770	18 500	36 446	156 000
Våler	13 600	13 500	257 849	4 100	9 427	66 500
Elverum	31 555	—	762 374	33 726	87 220	198 600
Trysil	33 848	640	785 656	5 670	35 772	226 300
Åmot	10 704	—	190 765	11 350	43 437	84 600
Stor-Elvdal	17 728	—	385 505	10 320	34 749	124 500
Rendalen	21 670	—	420 965	14 750	52 257	97 700
Engerdal	5 500	—	97 108	3 350	9 098	24 000
Tolga/Os	—	—	5 718	1 210	4 341	4 000
Tynset	—	—	—	3 000	7 000	7 000
Alvdal	5 100	—	107 668	2 680	8 840	32 200
Folldal	1 420	—	16 557	450	735	20 050
Sum i alt	243 794	18 100	6 081 135	179 782	596 377	1 486 050
Fordeling på eierkategorier:						
Privat- og kommuneskoger	229 555	18 100	5 774 752	172 282	585 122	1 486 050
Statens skoger	11 200	—	187 883	900	305	—
Oppl.v. Fonds skoger	800	—	13 500	1 600	5 950	—
Bygdealmenninger	2 239	—	105 000	5 000	5 000	—
Sum	243 794	18 100	6 081 135	179 782	596 377	1 486 050

Skogkultur i Hedmark fylke i 1972

Herred	Skogkulturarbeider i 1972										
	Areal i dekar			Foryngelsesareal i dekar				Planter 1000 stk.	Frø kg.	Total kostnad kr.	Utbetalte statsbidrag kr.
	Rydder	Brent	Mark-b.	Planter	Sådd	Nat. bes.	Sum				
Kongsvinger	7 551	—	—	5 195	—	2 896	8 091	1 216	—	774 753	86 273
Ringsaker	2 341	—	—	3 023	—	2 000	5 023	620	—	393 257	73 005
Vang	626	—	—	859	—	235	1 094	195	—	144 910	22 167
Løten	2 617	—	—	1 655	—	500	2 155	323	—	233 041	14 178
Stange	4 264	—	—	2 481	—	1 635	4 116	534	—	370 918	37 335
Nord-Odal	2 742	—	—	973	—	2 500	3 473	198	—	189 178	22 417
Sør-Odal	1 559	—	—	1 408	—	583	1 991	312	—	204 568	30 450
Eidskog	5 156	—	—	4 017	—	356	4 373	774	—	532 108	29 430
Grue	2 313	—	—	2 261	—	783	3 044	515	—	332 827	42 704
Åsnes	3 442	—	—	2 615	30	528	3 173	618	1	347 349	50 614
Våler	3 511	—	55	3 189	—	1 844	5 033	588	—	316 845	35 425
Elverum	5 315	—	—	2 722	27	3 705	6 454	532	1	358 675	57 748
Trysil	6 508	—	1 694	5 124	—	5 141	10 265	714	—	484 762	53 950
Åmot	2 583	—	—	1 849	—	2 466	4 315	412	—	257 450	48 508
Stor-Elvdal	3 606	—	—	2 504	—	1 674	4 178	502	—	381 663	27 770
Rendalen	4 908	—	—	2 177	—	3 210	5 387	398	—	296 851	38 262
Engerdal	2 714	—	212	255	—	2 804	3 059	52	—	61 100	4 419
Tolga/Os	92	—	—	92	—	350	442	22	—	13 316	8 574
Tynset	1 384	—	—	1 088	—	106	1 194	269	—	162 929	102 995
Alvdal	250	—	—	189	—	255	444	36	—	20 324	4 040
Folldal	50	—	—	4	—	50	54	1	—	1 058	92
Sum i alt	63 532	—	1 961	43 680	57	33 621	77 358	8 831	2	5 877 882	790 356
Fordeling på eierkategorier:											
Privatskog	48 088	—	830	32 920	57	24 312	57 289	6 757	2	4 462 137	775 169
Kommuneskog	3 228	—	485	3 891	—	1 495	5 386	681	—	416 490	15 187
Statens skoger	5 966	—	521	2 782	—	4 054	6 836	515	—	385 141	—
Oppl.v. Fonds skoger	525	—	125	635	—	680	1 315	145	—	80 492	—
Bygdealmenninger	5 725	—	—	3 943	—	3 080	7 023	733	—	533 622	—
Sum	63 532	—	1 961	44 171	57	33 621	77 849	8 831	2	5 877 882	790 356

Avvirkning av bar- og lauvretømmer
i Hedmark fylke 1971/72*

Skogavgiften i Hedmark fylke 1972

Kommune	Alle skoger		Privat- og kom.skoger		Privat- og kommuneskoger							
	Tømmer m ³	Brutto verdi kr.	Tømmer m ³	Brutto verdi kr.	Innestående skogavgift pr. 1/1-72. kr.	Innbetalt på skogavgifts- konto i kalenderåret kr.	Tilbakebetalt skogavgift m. v. i kalenderåret til:					Innestående skogavgift pr. 31/12-72 kr.
							Skogkultur og grøfting kr.	Skogsveger kr.	Andre formål kr.	Frigitt, merverdslavg. kr.	Andre utbetalinger kr.	
02 Kongsvinger	249 405	24 340 666	225 810	21 967 750	3 900 893	2 639 574	728 971	668 887	528 613	246 637	22 045	4 345 314
12 Ringsaker	141 686	14 198 549	92 469	9 049 809	2 490 583	947 039	378 654	71 020	251 730	183 102	25 640	2 527 476
14 Yang	21 843	2 126 487	13 820	1 396 224	433 838	231 274	103 950	50 500	50 573	22 360	5 293	432 436
15 Løten	56 142	5 747 294	17 926	1 674 828	306 752	194 281	130 629	7 535	19 104	9 276	—	334 489
17 Stange	95 342	9 850 471	34 521	3 373 958	1 252 194	437 022	186 830	28 771	133 206	90 735	3 936	1 245 738
18 Nord-Odal	69 254	6 685 996	69 052	6 667 419	1 335 806	811 055	232 744	373 813	140 175	24 534	104	1 375 491
19 Sør-Odal	97 859	8 938 468	94 513	8 622 054	2 375 345	1 161 467	245 949	243 866	495 053	61 430	44 368	2 446 146
20 Eidskog	175 790	16 240 570	175 652	16 227 934	3 711 311	1 975 706	693 131	677 819	434 201	70 139	—	3 811 727
23 Grue	128 882	12 433 429	115 294	11 085 534	2 373 083	1 270 168	409 298	437 967	291 186	163 116	1 634	2 340 050
25 Åsnes	140 891	13 999 257	138 679	13 776 659	2 772 116	1 624 389	453 006	508 895	356 185	137 621	91 119	2 849 679
26 Våler	87 334	8 555 477	84 628	8 318 928	1 248 855	952 680	351 223	316 612	77 099	56 145	71 101	1 329 355
27 Elverum	125 125	12 526 519	119 721	11 948 721	3 144 723	1 546 802	561 284	519 231	271 512	121 433	268 858	2 949 207
28 Trysil	158 767	14 764 927	129 780	12 398 250	2 757 845	1 469 323	525 382	578 762	251 732	114 714	1 417	2 755 161
29 Åmot	96 750	9 412 009	91 039	8 882 387	2 131 325	1 098 862	254 640	410 079	223 936	144 660	3 150	2 193 722
30 Stor-Elvdal	80 663	7 628 777	74 640	7 044 800	1 320 352	757 592	362 540	410 253	121 030	45 992	25 767	1 112 362
32 Rendalen	68 613	6 394 716	56 911	5 347 533	1 492 480	669 513	312 887	394 354	52 903	51 692	442	1 349 715
34 Engerdal	42 258	3 379 154	3 327	314 956	200 656	58 340	11 003	35 204	12 333	1 633	—	198 823
35 Tolga/Os	5 556	492 750	5 556	492 750	345 325	52 803	12 923	4 477	10 202	1 000	—	369 526
37 Tynset	14 613	1 267 791	14 130	1 225 280	1 020 857	165 735	73 521	52 568	13 972	16 053	547	1 029 931
38 Alvdal	8 471	790 325	8 423	785 867	545 205	120 783	19 191	87 735	14 979	7 792	111	536 180
39 Follidal	2 386	191 516	2 386	191 516	310 232	39 036	1 335	40 969	11 253	931	—	294 780
04 Hedmark	1 867 630	179 965 148	1 568 277	150 793 157	35 469 776	18 223 444	6 049 091	5 919 317	3 760 977	1 570 995	565 532	35 827 308

Fordeling på eierkategorier:

Privat- og kom.skoger ..	1 568 277 m ³
Statsskoger	149 327 »
Bygdealmenninger	150 026 »
Sum i alt	1 867 630 m ³

* Avvirkning til husbehov og ved er ikke medtatt her.